Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной МАЙН 18 суббота № 113 (3114)

Сэн 10 мүнгэ.

Швециин худалдаанай делегаци Москвада ерэбэ

Майн 14-нэй үдэр, шведскэ худалдаанай делегаци болбол, делегациин түрүүлэгшэ—ажахые регулироваалгын министр г. Г. Эриксон ба делегациин членүүд—г. Р. Фон Хейденстам, г. А. Линден, г. Т. Андерсон, г. Г. Линдберг, г. К. Э. Шэгрэн, г. Сильверстольца, г. Р. Сольман, г. Г. Фалленцус, г. К. Боек, г. Г. Боландер составтайгаар Москвада ерэбэ. Худалдаанай делегацитай хамта, СССР-тэ байгаа Швециин онсо посланник ба бүрин-эрхэтэ министр г. Б. Ассягсон ерэлсээ.

Центральна аэропорт дээрэ: Гадаада Худалдаанай Арадай Комиссарые орологшо нүхэр М. С. Степанов, Швецидэхи СССР-эй торгпред нүхэр И. А. Никитин, Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссариадай протокольно таһагые даагша нүхэр В. Н. Барков, Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссариадай скандинавска оронуудай таһагай даагшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр П. Д. Орлов, Гадаада Худалдаанай Арадай Комиссариадай договорнуудай таһагай даагшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Мижустин, Гадаада Худалдаанай Арадай Комиссариадай Прибалтийска ба Скандинавска оронуудай секторэй начальник нүхэр С. А. Андреев, Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссариадай протокольно частиин начальник нүхэр С. А. Вшинцов, Гадаада Худалдаанай Арадай Комиссариадай, Швеци тушаа хэрэгээр референт нүхэр А. Ф. Доброхотов, мүн Швециин хэрэгүүдтэ этигэмжэтэ г. Эйлер-Мельцинээр толгойлуулһан шведскэ мисси болбол делегациие угтаба. (ТАСС).

ХҮДӨӨДЭ АГИТАЦИОННО-МАССОВА ХҮДЭЛМЭРИИН ЗОРИЛГОНУУД

Агитационно-массова хүдэлмэриин зорилго ба хүсэн болбол ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэтэй тэрээниие түбөөр зохилдуулан ябуулгада байна. Шэнээр табигдаһан зорилгын ба хэрэгэй амжалтань хадаа энээниие бэелүүлгэдэ ажалшадай массые үргэнөөр элсүүлгэһээ, энэ шэнэ зорилгын удхань ямар юумэндэ шэглүүлэгдэнхэй ба ямар ушарһаа дэбжүүлэгдэһэн тушаа ажалшадта һайтар ойлгуулжа үгэһэнһөө бүрин дулдыдадаг байһань мэдээжэ.

Мүнөө, ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй Мартын пленумэй историческа тогтоолнуудай үндэһэ һуури дээрэ, эгээ тиимэ шэнэ зорилгонууд, шэнэ хэрэгүүд дэбжүүлэгдэнэ. Ушарань, дурсагдагша тогтоолнууд хадаа хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын политикые үндэһөөрэнь хубилгаа. ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй ба СССР-эй Совнаркомой тогтоол болбол колхозуудай, колхознигуудай үүсхэлые улам дэлгэрүүлэн, колхозно үйлэдбэриин һалбаринуудые бүхыхэмжээгээрэнь үргэдхэлгэдэ тэдэниие улам эрмэшүүлнэ. Мүнөө колхозник ба колхозница бүхэн хадаа түрэнэй урдахи, колхозойгоо нэгэ жэлэйнь бэшэ, харин хэдэн жэлэйнь уялгые һайтар мэдэхэ болоно. Тиимэһээ, ажахые шадамаргаар ба бодомжотойгоор хүтэлбэрилхыень, газарай гектар бүриһөө ехэ продукци, ехэ доход абадаг болохыень, артельнэ баялигые улам арбидхахыень өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдһөө эрихэ байна“ („Правда“). Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын шэнэ закон болбол колхозно байгуулалтын саашадахи хүсэтэ хүгжэлтэдэ бүрин зорюулагданхай, энэ хадаа колхозно таряашад тухайда парти ба правительствын, агууехэ вождь Сталинай үдэр бүриин анхаралай толотомо гэршэ мүн.

Энээнтэй хамта, нютагуудахи партийна, советскэ ба комсомольско организацинуудай, партийна ба партийнабэшэ большевигүүдэй, агитколлективүүдэй ба агитаторнуудай урда угаа ехэ ба хүндэтэй зорилгонууд табигдана. Һамагай түрүүндэ, парти ба правительствын сэсэмэргэн тогтоолнуудай удхашанарые ажалша массын оюун мэдэрэлдэ гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлэн, колхознигуудай дунда агитационно-массова хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Энэ хэрэгтэ, нютагуудахи Соведүүдэй һунгалтануудай үедэ ургаһан агитаторнуудай гайхамшаг армиие элсүүлхэ, районно ба ханын газетэнүүдэй гол анхаралые хандуулха хэрэгтэй. Теэд, нютагууддахи Соведүүдэй һунгалтануудай һүүлээр манай республика дотор агитационно-массова хүдэлмэри һуладалгадаһан байна. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагта һунгалтануудай үедэ 13 агитколлективүүд, 380 агитаторнууд хүдэлмэрилһэн аад, мүнөө ВКП(б)-эйн Мартын пленумэй тогтоолнуудые ойлгуулгаар 12 агитколлективүүд хүдэлмэрилбэшье, агитаторнуудайнь тоо ниилээд үсөөн болоо. Тэрэшэлэн, партиин айкомууд ба партийна эхин организацинууд коммунистнуудайгаа дунда пропагандын хүдэлмэриие һайнаар табиагүй. Баргажанай аймагай 33 партийна эхин организацинуудай 21-дэнь, Яруунада—27 организацинуудайнь 15-да Пленумэй шиидхэбэринүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Центральна Комитедэй пленумэй тогтоолнуудые ажалшадта ойлгуулгын хүдэлмэри ябуулагша агитколлективүүдэй ба агитаторнуудай практикада ехэнүүд дутуунууд үзэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр болбол өөһэдынгөө хүдэлмэриие колхозойгоо, фермынгээ ба бригадынгаа зорилгонуудтай холболдуулнагүй. Хаана нютагай практикаһаа абтаһан тодорхой жэшээнүүдые хэрэглэн, шэнэ зорилгонуудые дэбжүүлэн, агитационно-массова хүдэлмэри ябуулагданаб, тэндэ ажалшадай активностинь тон үндэр хэмжээдэ байна. Тэндэ пропагандын результадань тодоор харагдана. Мухар-Шэбэрэй аймагай, Сагаан-Шулуутайн сельсоведэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо агитатор нүхэр Цыренов хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа пленумэй тогтоолнууд тушаа хөөрэлдөөнүүдые ба занятинуудые үнгэргэхэдөө, колхозойгоо ажабайдалһаа жэшээнүүдые харуулна. Мүнөө тус колхоз болбол тарялангайгаа газарые, сабшалангаа үргэдхэхэ гэһэн зорилго табяа. Бичурын аймагай, Ара-Хэрээтын сомоной, „Улаан Одон“ колхозойхид 81 гектар шэниисэ ба ярицые планһаа үлүүлэн таряа. Эдэ фактнууд хадаа агитационно-массова хүдэлмэриин һайнаар ябуулагдаһые гэршэлнэ.

Колхозно массын үйлэдбэриин ба политическэ активность үндэр хэмжээдэ үргэгдөө. Тэдэнэр болбол пленумээр табигдаһан зорилгонуудые түргөөр ба амжалтатайгаар бэелүүлхын тула тодорхой хэмжээябуулгануудые хараална. Шубуун ажалда колхознигуудай хандалгын үндэһөөрөө хубилһан ушар энээн тушаа хэлэжэ үгэнэ. Тарбагатайн аймагай 20 колхозуудай 8-ниинь һая болотор шубуун ажалай фермэгүй байһан юм. Мүнөө тэдэнэр бултадаа фермэтэй болохо гэһэн зорилго табяад, хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилээ.

Агитколлективүүдэй ба агитаторнуудай зорилгонь юуб гэхэдэ, колхозно таряашадай үйлэдбэриин ба политическэ энтузиазмые улам дээшэлүүлэн, тэдэнэй үүсхэлнүүдые халуунаар дэмжэн, массово-пропагандын хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай зохилдуулан—герасимовска ба ефремовскэ хүдэлөөе, колхозно центрнүүдые культурна болбосон болгохын түлөө хүдэлөөе, Бүхэсоюзна Партийна Конференциин нэрэмжэтэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлгэтэй зохилдуулан ябуулгада байна.

Агитаторнуудай кадрнуудта методическа, тодорхой туһаламжануудые үгэлгэ—шухалын шухала асуудал мүн. Партиин айкомууд, тэрэнэй агитаци ба пропагандын таһагууд болбол агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинарнуудые, хүдөөгэй культурна хүсэнүүдэй—багшанар, хүдөө ажахын специалистнуудай хабаадалгатайгаар агитаторнуудай суглаануудые үнгэргэн, энээн дээрээ тэдэнэртэ заабаринуудые үгэхэ уялгатай.

ССР Союзай Совнаркомдо

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болбол ССР Союзай тарянай ба малажалай совхозуудай Арадай Комиссариадай коллегиие Арадай Комиссар нүхэр П. П. Лобановай түрүүлэлгэ доро, нүхэд Я. С. Волченко (Наркомые орологшо), А. И. Михаила (Наркомые орологшо), И. П. Панков (Наркомые орологшо), Д. А. Кривошеи (РСФСР-эй тарянай ба малажалай совхозуудай Арадай Комиссар), Г. И. Елизаров, В. П. Столбник, И. И. Комин ба П. А. Коломийцев гэгшэдэй составтайгаар баталба.

(ТАСС)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай Герой майор А. А. Зайцев. (ТАСС-ын фото-клише).

1940 ОНОЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЫН НЭЭЛГЭ

Баярай митинг дээрэ 50000 гаран хүн хабаадалсаба

Майн 15-най үдэр, Москвагай хэдэн арбаад мянган ажалшадай, столицын фабрика ба заводуудай, учрежденинүүд ба организацинуудай түлөөлэгшэдэй, Соведүүдэй үргэн ехэ ороной областьнууд, хизаарнууд ба республиканууднаа ерэһэн олонтоото айлшадай хабаадалгатайгаар, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын нээлгэн болобо. Тэбхэр 12 часта выставкын үүдэнүүд нээгдээ. 1 час 45 минутада гайхамшаг город-садай аллейнүүд ба площадьнууд хадаа 50000 шахуу хүнүүдээр дүүрэнхэй байгаа.

Радиорупорнууд митингдэ уряалба. Выставкэдэ хабаадагшад, экскурсантнууд — айлшадай олонтоото колоннонууд хадаа Колхозуудай площадь дээрэхи трибунын зүг бүхэнһөө ерэнэд. „Калибр“ заводой, Сталинай нэрэмжэтэ заводой ба столицын бусад предприятинуудай колоннонууд хадаа парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүдые ба улаан тугуудые баряад ябана.

Тэбхэр 2 час. СССР-эй Газартаряалангай Арадай Комиссар Бенедиктов, СССР-эй тарян ба малажалай совхозуудай Арадай Комиссар Лобанов, Ленинэй нэрэмжэтэ, хүдөө ажахын наукануудай академиин президент академик Лысенко, ВЦСПС-эй секретарь Николаева, ВСХВ-ын директор академик Цицин, ВКП(б)-эйн Московско Городской Комитедэй секретарь Попов, Московско областной ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Тарасов, Московско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Пронин, партийна ба советскэ организацинуудай түлөөлэгшэд, Главна Выставочнэ Комитедэй членүүд ба бусад трибуна дээрэ гараба.

Һайнүдэрлэлгын эхилһэн тухайда фанферай абяан соносхоно. Выставкын директор академик Цицин митингые нээхэ зуураа, СССР-эй Газартаряалангай Арадай Комиссар — Главвыставкомой түрүүлэгшэ нүхэр И. А. Бенедиктовтэ үгэ үгэбэ.

Нүхэр Бенедиктов болбол колхозно таряашанай, совхозууд ба машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэришэд ба хүдөө ажахын специалистнууд хадаа советскэ правительствын глава нүхэр Молотовай уряалые халуунаар угтаһан ба колхозно-совхозно үйлэдбэриин шэнэ илалтануудай түлөө үргэн соревновани эхилһэн тухайдань хэлээ. Социалистическэ газартаряалангай ба малажалай гайхамшаг амжалтануудай жэл, колхозуудай эмхидхэлгэ-ажахын бүхэжэлгын жэл, 1939 он үнгэрөө. 1939 ондо, колхозно-совхозно полевууд дээрэ 1938 онойхиһоо ехэ тарян, хүбэн, лен, картофель ба хүдөө ажахын бусад продуктнууд суглуулагдаба. Малажалай товарна фермэнүүдэй тоо 194,5 мянгаар олон болоо. Хэдэн мянган шэнэ ажахынууд ба хүдөө ажахын зарим түрүүшүүл выставкэдэ хабаадаха хүндэтэ эрхэ олоо. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын илалтануудай бүгэдэ-арадай харалгада хабаадалсагшад хадаа 18163 колхозууд, малажалай 14163 товарна фермэнүүд, 333 МТС-үүд, 957 колхозууд, хүдөө ажахын 255326 түрүүшүүл, организаторнууд ба специалистнууд болоно.

Нүхэр Бенедиктов болбол газарай гектар бүриие бүри ашагтайгаар хэрэглэлгэдэ, эрхим һайн ажахые эрхилэлгэдэ түрүү колхозуудһаа һурахыень уряалһан ба хүдөө ажахые саашадань дээшэлүүлхэ асуудалнуудаар ВКП(б)-эйн ЦК ба СССР-эй СНК-гэй тогтоолнуудые бэелүүлхын түлөө тэмэсэлдэ үргэн массые элсүүлхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкын туйлай ехэ үүргые тэмдэглэһэн байна.

СССР-эй улаанармейскэ дуунууд ба плясануудай Улаантугта ансамбль болбол орденто профессор Александровай хүтэлбэри доро „Интернационал“ наадаба. Академик Цицин хадаа выставкын главна тугые үргөө. Энээнтэй нэгэн хамта, бүхы павильонууд дээрэ тугууд намилзан бодхоогдобо. Ансамбль болбол „Сталин тухай кантантые“ ба „Большевигүүдэй партиин гимные“ дуулаба. Баярай митингые хаагаад, нүхэр Цицин хадаа павильонуудта орохыень айлшадые урина.

Павильонуудай үүдэнүүд нээгдэбэ. Выставкые харагшад болбол социалистическэ газартаряалан ба малажал али зэргэ урагшаа алхааб, колхозно ажахы хадаа үнгэрэгшэ жэлые али тухайн алдарта габьянуудаар тэмдэглээб гэжэ харабад.

1940 оной хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставка нээгдээ.

(ТАСС).

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИДА ТУНХЭНЭЙ АЙМАГ ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛБЭ

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Совнаркомой дамжуулгын Улаан Тугые түрүү райондо барюулха тухай асуудалаар республиканска жюрин заседани болобо. Жюри болбол тарилгын ябаса тухай материалнуудые хаража үзөөд, бүхы аргабайдалнуудтай байбашье зарим аймагууд (Мухар-Шэбэрэй, Бичурын) болбол тарилгые ехээр удааруулна гэжэ тэмдэглэбэ. Эдэ аймагуудай партийна ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол тарилгые агротехническэ заабариин ёһоор, богонихон болзорто үнгэргэхын тула тодорхой хэмжээнүүдые абанагүй.

Тарилгын хүдэлмэринүүдтэ контроль муугаар табиһан ушарһаа, зарим газарнуудта агротехникые хазайруулха—борнойлгые хахалалгаһаа хэжомдуулха фактнууд үзэгдэнэ. Кяхтын аймагай хүтэлбэрилэгшэд болбол тарилгын түрүүшын үдэрнүүдтэ туйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлжэ шадаагүй, харин тарилгын темпые ехээр һуладхаа, олонхи колхозуудань тарилгаа удааруулжа байна. Мүн, Иволгын (ВКП(б)-эйн айкомой секретарь Шрагер, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Пэтрушев), Баргажанай (ВКП(б)-эйн айкомой секретарь Сосов, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Вертунов), Занграйн (ВКП(б)-эйн айкомой секретарь Фомин, Аймсоведэй гүйседкомой түрүүлэгшэ Шишкин) Кабанскын (ВКП(б)-эйн айкомой секретарь Монкетов, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Зандеев), Тарбагатайн (ВКП(б) эйн айкомой секретарь Ковалева, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Матвеев) аймагууд хабарай тарилгые хойшо татана гэжэ жюри тэмдэглээ. Иволгын, Кабанскын ба Тарбагатайн аймагуудай партийна, советскэ организацинуудай ба газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол овощной культурануудай тарилгые саг соонь дэлгэрүүлээгүй, самотегто табиһан байха юм. Иволгын аймагай зарим («Коминтерн», „Гэгээрэл“ ба бусад) колхозуудта овощеводческо бригаданууд ба звенонуудые өөһэдэйнь ажалһаа таһалан, ороохото культурануудай тарилгын хүдэлмэринүүдтэ хабаадуулха ябадалнууд тохёолдоһон байна. Тиимэһээ, май һарын нэгэдэхи декадада эдэ аймагууд болбол нэгэшье гектар овощь тарягүй.

Тэрэшэлэн, республикын олонхи аймагуудта олонжэлэй ногоонуудые тарилга удааруулагдана, агротехническэ заабаринууд хазайруулагдана.

Гэхэтэй хамта, Тунхэнэй аймаг болбол колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ соревнованиие ба массово-политическэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэйгээ ашаар, хабарай тарилгые үнгэргэлгэдэ һайн показательнуудые туйлаа. Аймаг дотороо тарилгынгаа планиие 90 шахуу процент; яровизацилагдаһан үрэһөөр тариха планаа 115, 3% дүүргэн, үрэһэнэйгөө бүхы материалнуудые хороор угааһан байна: хабарай тракторна хүдэлмэринүүдэйнь план 100 шахуу процент дүүргэгдээ, 15 хүсэтэй условно трактор бүхэнөөр 80 га үйлэдбэрилөө. Мүн, Яруунын (ВКП(б)-эйн айкомой секретарь Башинов, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Черных), Селенгын (ВКП(б) эйн айкомой секретарь Доржиев, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Будаев) аймагууд болбол хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна.

Республиканска жюри болбол дээрэ дурсагдаһанһаа үндэһэлэн, тогтооһониинь:

„1. Һүүлэй декадада тарилгын темпые һуларуулһан ба социалистическэ соревнованиин үргэнөөр дэлгэрүүлгые хангаагүй ушарһаань, ВКП(б)-эйн Обкомой ба БМАССР-эй Совнаркомой дамжуулгын Улаан Тугые Кяхтын аймагһаа абаха.

2. ВКП(б)-эйн Обкомой ба БМАССР-эй Совнаркомой дамжуулгын Улаан Тугые,—хабарай тарилгын хүдэлмэринүүды эмхитэйгээр ба шанартайгаар ябуулан, аймагууд хоорондын социалистическэ соревнованида түрүү һуури эзэлһэн Тунхэнэй аймагта (ВКП(б) эйн айкомой секретарь нүх. Михаил Шабаев, Аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Барьядаев) барюулха.

3. Пар хахалалгын ба олонжэлэй ногоо тарилгын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхыень Тунхэнэй аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ зааха.

4. Ороохото ба тэжээлэй культурануудай тарилгые дары дүүргэхыень дурадхан, Яруунын ба Селенгын аймагуудые ВКП(б)-эйн Обкомой ба БМАССР-эй Совнаркомой дамжуулгын Улаан Тугые абалгада кандидадуудаар баталха.

5. Жюри болбол, картофелиин ба овощной культурануудай тарилгые 5-6 хоногой торшо соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмэсэлые үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ партийна, советскэ организацинуудай, газартаряалангай органуудай анхаралые хандуулна.

6. Удаадахи декадын дүнгүүдээр, ВКП(б)-эйн Обкомой ба БМАССР-эй Совнаркомой дамжуулгын Улаан Тугые олгоходоо, жюри болбол ороохото культурануудай ба олонжэлэй ногооной тарилгые дүүргэлгэ, картофелиин, овощной культурануудай тарилгые, пар хахалалгые эмхитэйгээр ябуулалгые гол болгон хараадаа абаха гэжэ тэмдэглэнэ“

Эмхитэй ажал

Петропавловка. Алцагай сомоной, Молотовай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Пурба Доржиев, парторгань нүх. Д. Гурожапов) болбол хабарай тарилгые дүүргэөд, нэгэдэхи рядай пар хахалжа эхилбэ. Энэ хадаа колхознигуудай эмхитэй ба оролдосотой ажалай результат мүн. Плугшад нүхэд Доржиев, Жигмитов, Жамбалов, Галсанов, Бадмаев, Картошкеев, Картошкеева, Цыденов, Цынгеев, Балжитов болбол үдэрэйгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэжэ, өөһэдынгөө жэшээгээр бүхы колхознигуудые зоригжуулна.

Г. Жербаев.

Герасимовец Кирей Месиркеев

—1940 ондо 60 гектар участогһаа 3000 центнер һайхан үбһэ хуряаха гэһэн зорилго урдаа табяаб, энээнээ бэелүүлхэб—гэжэ Баргажанай аймагай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой герасимовска звеногой звеновод нүхэр Кирей Еремеевич Месиркеев хэлэдэг. Нүхэр Месиркеев болбол энэ харюусалгата зорилгонуудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула 600 тэргэ наг шэбхэ сабшалан дээрээ адхажа тараагаа. Мүнөө газараа уһалжа, шулуу богууднаань сабшалангаа сэбэрлэжэ байна.

Месиркеевэй жэшээтэ звено болбол сабшалангые гурба дахин уһалха юм.

Энков.

ХРОНИКА

Майн 14-нэй үдэр, Германска агаарай харилсаанай акционерно обществоһоо уряалтайгаар, гражданска агаарай флодой главна управлениин начальник Советскэ Союзай Герой нүхэр П. С. Молоков, гражданска Агаарай флодой Главна Управлениин начальнигые орологшо нүхэр М. Ф. Картушов ба аэрофлодой хүтэлбэрилхы сотруднигууд хэдэн самоледоор, Москваһаа Берлин ниидэбэ.

БҮХЫ ҺУРГАГШАД, ҺУРАГШАД БА ТҮРЭЛХИДТЭ!

Хүндэтэ нүхэдүүд!

ВКП(б) -эйн XYIII с'езд болбол советскэ һургуулинуудай хүсэтэ ургалтые ба бүхэжэлгые III Сталинска табанжэлэй план соо хараалһан байна. Энэ план болбол агууехэ Эхэ оронойгоо түлөөдэ баярай ба омогорхолой мэдэрэлые советскэ гражданин бүхэндэ түрүүлнэ, манай агууехэ советскэ арадай политическэ активности ба творческо энергиин туйлай ехэ дэбжэлтые үүсхэнэ.

Арад хадаа һургуулида тон ехэ ба харюусалгатай зорилгые даалгаа. Һургуули болбол манай Сталинска эпохын эрхим хүнүүдые бэлэдхэхэ: хүүгэдые коммунистическэ дүхэдэ хүмүүжүүлхэ, тэдэниие зоримгой, хүсэтэй, үнэн сэхэ, дисциплинэтэй ба Ленин-Сталинай хэрэгтэ преданнэ хүнүүдые, коммунистическэ обществын байгуулагшадые ургуулха ёһотой.

Мүнөө һургуулинуудта болохоёо байгаа, жэлэй шалгалтын испытанинууд болбол ехэ шухала хэрэг мүн. Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы советскэ арадай һанал хадаа һургуулинуудта хандуулагдахань. Энэ үдэрнүүдтэ, Бурят-Монголой һургагшад болбол золтой ба сэнгэлиг хүхюун советскэ хүүгэдые коммунистическэ хүмүүжүүлгээр өөһэдынгөө амжалтануудые демонстрацилан харуулха ба манай хүүгэд хадаа наукануудай үндэһэ һууринуудые ямараар шудалһанаа харуулха байна.

ВКП(б)-эйн Обком ба БМАССР-эй Совнарком болбол, һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, Сталинска гурбадугаар табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованиие үшөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, һурагшадай эрхим һуралсалые культурна амаралтатай зохилдуулан, һуралсалай процессые зүбөөр ба тодоор эмхидхэхыень Бурят-Монголой һургагшадые уряална. Өөрынгөө хүсэнүүдтэ этигэлые ба дорюун омогорхолой мэдэрэлые һурагшад бүхэндэ түрүүлхэ, энээнтэй хамта, һурагшадта шухала туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй.

Советскэ һурагшад! ВКЦ(б)-эйн Обком ба БМАССР-эй Совнарком болбол шалгалтын испытанида эрхимээр бэлэдхэхыетнай, бэе бэеэдээ нүхэрэй туһаламжа үзүүлэлсэхыетнай, һуралсалай жэлые эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэхыетнай ба энээгээрээ, өөһэдынгөө түрэлхидтэ ба инаг Ехэ орондоо ехэ баяр үүсхэхыетнай Танарые уряална.

Нүхэд түрэлхид! Бидэнэр болбол, өөрынгөө хүүгэдтэ анхаралтайгаар ба һэргэгээр хандахыетнай Танарые уряалнабди. Тэдэнэрэй амаралта ба хүдэлмэриие гэртэнь зүбөөр эмхидхэгты! Испытаниин ябасые тон анхаралтайгаар хинан харагты, үзэһэн курсээ дабтан һэргээн үзэлгэдэнь хүүгэдтээ бүхыхэмжээгээр туһалагты. Һургуулитай бэхи барисаа байгуулагты, хүүгэдые хүмүүжүүлхэ тухайда, тэдэнэй һуралсалдаа ба испытанидаа бэлэдхэлгэдэнь туһаламжа эмхидхэхэ тухайда һургуулиин зүбшэлые хэрэглэгты.

Нүхэд һургагшад! Таанар хадаа эрдэмтэй, золтой ба, Ленин-Сталинай агууехэ хэрэгтэ эсэстээ хүртэр преданнэ хүнүүдые, манай социалистическэ эхэ ороной эдир граждануудые хүмүүжүүлхэ харюусалгата ба хүндэтэ хүдэлмэрээрээ партиин ба правительствын дээдэ найдалгые хүсэд харюулха байһандатнай ВКП(б)-эйн Обком ба БМАССР-эй СНК этигэнэ.

Манай социалистическэ гүрэнэй улам һалбаран бадархын түлөө тэмэсэлдэ активнаар хабаадалсан, коммунизмын түлөө тэмэсэлшэдэй шэнэ отрядуудые бэлэдхэхэ зуураа, өөһэдөө бу-гээгдэгты, алдарта большевистскэ партиин историие үзэгты. Маркс-Энгельс-Ленин-Сталинай һургаалые шудалагты!

БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ С. ИВАНОВ.

ВКП(б)-эйн Обкомой секретарь С. ИГНАТЬЕВ.

Һайхан убһэ ехээр хуряаха

Баргажанай аймагай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Батор Батуевай хүдэлмэриин 4 жэлэй практика болбол сабшалан эй ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ уһалалга ехэ удхашанартай гэжэ харуулба. Батор болбол 1937 ондо 30 гектар сабшалангаа уһалжа, гектар бүриһөө 25 центнер һайхан үбһэ, 1938 ондо 160 гектар уһалаад, нэжэдэй 30 центнер ургаса абаа һэн. 1939 ондо нүхэр Батуев болбол герасим вска хүдэлөөнидэ оролсон, агротехническэ бусад хэмжээябуулгануудые бэелүүлхэтэеэ хамта 360 гектар уһалаа. Ургасань 34-35 центнер болоо. 10 гектар опытно участогһаан гектар бүриин 52 центнер үбһэ хурлагаа.

Тус колхоздо луговод Батор Батуевай ба Лобсановай үүсхэлээр герасимовска звенонууд эмхидхэгдэбэ. Мүнөө, эдэ звенонууд болбол герасимовска агротехникые үргэнөөр хэрэглэжэ, 400 гектарһаа 14 00 центнер үбһэ абаха зорилготойгоор тэмэсэнэ: сабшалан дээрээ 570 тэргэ наг шэбхэ адхаа, шолуу богуудыень сэбэрлээ, канава һубагуудые һэльбэн заһаад, уһалалгые эхилээ.

Котов.

Б.-М. ИСКУССТВЫН ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

МУЗЫКАЛЬНО-ДРАМАТИЧЕСКА ТЕАТРТА

Яруунын аймагай уранһайханай самодеятельностиин 21 эрхим дуушад, хууршад, лимбэшэд ба бусад болбол Бурят-Монголой искусствын декадын бэлэдхэлдэ хабаадалсахын тула Бурят-Монголой музыкально-драматическа театрай составта шэлэгдэн абтаа.

Тэдэнэй дунда Халхын голдо болоһон байлдаанда хабаадалсаһан Гончик Намжилов (хуураар наададаг), ород ба бурят арадай дуунуудые ирагуу һайхан хоолойнуудаар ханхинаса дууладаг Цырендулма Цыденова, колхозник Цыдыб Ширабон, Будажаб Балданов, арадай инструментнүүдээр наадагшадай Бүхэсоюзна харалга дээрэ лимбээр нэгэдэхи һуури эзэлһэн Бальжинима Дугаров, физкультурник Жамьян Цыжипов, бүреэгээр дуулагша Цыренжаб Батуев (Гүндын сомон) ба бусад бии. Эдэнэр ойрын үдэрнүүдһээ эхилэн, декадада харуулагдаха номернуудые бэлэдхэхэ юм.

Уранһайханай эрхим кружок

БМАССР-эй пионернүүдэй Байшангай дэргэдэхи уранһайханай кружок хадаа нниитэгородской олимпиада дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм.

Мүнөө, тус кружок август һарада үнгэргэгдэхэ республиканска олимпиадада эршэмтэйгээр бэлэдхэнэ. Олимпиада дээрэ 180 пионернүүдэй хабаадалгатайгаар, драматическа спектакль, кукольна нааданууд, бурят ба ород танценууд харуулагдаха; гармони, балалайкаар наадаха, физкультурна упражненинүүдые хэхэ, шүлэг уншаха, дуу дуулаха ба бусад олон номернуудые гүйсэдхэхэ юм. Жэшээлхэдэ, пионернүүд Распопина, Петрова болбол акробатическа этюд (физкультура), Хандранова — „Андрюша“ гэжэ үлигэр, Афанасьев — балалайкаар „Мазурка“ гэжэ дуу ба мүн бусад олон пионернүүд элдэб номернуудые гүйсэдхэлгэдэ бэлэдхэжэ байна.

Республиканска олимпиадада хабаадалсаха пионернүүд хадаа амаралтын үдэр бүхэндэ пионернүүдэй Байшанда суглараад, тусхайта номернуудаараа репетици хэдэг болоо.

Уран дархан

Хориин аймагай, Советскэ сомоной „Зургаанай Зам“ колхозой член нүхэр Дамдин Базаров болбол уран ба бэрхэ дархан гэжэ колхоздоо суутай юм. Дамдин хадаа хүдөөажахын машина зэбсэгүүдые, тарилгада һайнаар саг соонь бэлэдхэдэг. Мүнөө, тарилгын ба пар хахалалгын үедэ, хэрбээ плуг борнойнуудай эмдэрээ һаань, тэрээниие поле дээрээ ремонтолно. Дамдин Базаров болбол үнэн сэхэ ажалайгаа түлөө колхозойгоо правленеэр хэдэн дахин шагнагдаһан байна.

Р. Анандуев.

Хилын саанаһаа

ГЕРМАНСКА СЭРЭГҮҮД ГААГЫЕ ЭЗЭЛБЭ

Лондон, майн 15. (ТАСС). Мүнөөдэр үглөөгүүр 5 час 30 минутада германска сэрэгүүд Гаага городые эзэлбэ гэжэ Рейтер агентство дамжуулна.

Германска армиин Верховно командованиин мэдээсэл

Берлин, майн 15. (ТАСС). Германска армиин верховно командовани доорозаагдаһан мэдээсэлые тунхаглаба: „Роттердамын капитулироваһантай ба Голландиин столицын эзэлэгдэхэ болоһонтой хамта, голландска армиин главнокомандалагша болбол дайнай ябуулгые зогсоохо тухай приказ гаргаба. Зеландын провинцида байлдаан үргэлжэлһөөр“.

Амстердамые тушаан үгэлгэ тушаа

Лондон, майн 15. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хильверюумадахи голландска радиостанци болбол Германиин гадаада хэрэгүүдэй министерствэдэ Амстердамда һуугаа германска генеральна консулай үгэһэн мэдээсэлые тунхаглаба. „Германска сэрэгүүд Амстердамда ороходоо ямаршье эсэргүүсэлгэ үзэхэгүй“ гэжэ Амстердамай голландска гарнизониие командалагша ба городой глава намда мэдүүлээ гэжэ германска генеральна консул мэдээсэнэ.

Мажино линиин тэндэхи байлдаанууд тухай „Фелькшер беобахтер“

Берлин, майн 14. (ТАСС). „Фелькшер беобахтер“ газета болбол, Мажино линиин тэндэхи түрүү зонодо болоһон байлдаанууд тухай мэдээсэхэ зууураа, бэшэнэ: майн 12-ой үглөөгүүр дайсанай түрүү бүхэжүүлгэнүүд тээшэ германска частьнуудай добтолго эхилбэ. Дайсад гэнэтэ дээрээ ортоһоншье һаа, үсэд шангаар эсэргүүсээ. Германска авиаци хадаа французска бүхэжүүлгэнүүд тээшэ ехээр буудаба. Германска пехототой хамта танкнууд ябалсаа, зарим участогууд дээрэ байлдаан үдэшэ болотор болоо. Германска частьнуудай урда табигдаһан зорилго бэелүүлэгдээ. 600 гаран французска солдадууд плендэ абтаа. Германска сэрэгүүдээр эзэлэгдэһэн бүхэлмэл пунктнууд манай гарта байһаар байна.

Лондон, майн. 15. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, бельгийскэ хилэ хүртэл үргэлжэлһэн, бүхэлэгдэмэл линии гү, али Мажино линиие һэтэсхин гараха тухай мүнөөдөө үгы гараха аргагүй байна. Немецүүд хадза Седан шадар Маас мүрэниие форсироваһан ба мүнөө энэ райондохи бүхэлмэл зонын заримые эзэлһэн байна. Немецүүдэй добшалгые үсэгэлдэр французууд зогсоогоо.

ГОЛЛАНДСКА СЭРЭГҮҮДЫЕ БЕЛЬГИДЭ АСАРАЛГА

Лондон, майн 15. (ТАСС). Голландска армиин зарим контингентнүүд хадаа урда Голландида байһанаа Бельгидэ асарагдаба гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Голландида военнэ ябуулгануудые зогсоохо тухай Гавас агентство бэшэнэ

Париж, майн 15. (ТАСС). Гавас агентство иимэ мэдээсэл дамжуулна: „мүнөөдэр үглөөнэй 2 час 30 минутада голландска засагууд болбол мүнөө дайн байлдаануудай боложо байгаа городуудай ба тосхонуудай мэрнүүдтэ военнэ ябуулгануудые зогсоохо тухай мэдээсэлые дамжуулхыень гуйһан гуйлтатайгаар хүнзондо радиогоор хандаба“.

Лондондохи голландска миссиин мэдээсэл

Лондон, майн 15. (ТАСС). Лондондохи голландска миссиин тунхаглаһан мэдээсэлые Рейтер агентство дамжуулна, энээн соо хэлэгдэхэнь: голландска армиин главно командалагша болбол военнэ ябуулгануудые зогсоохо тухай приказ үгэбэ. «Энэ шиидхэбэри болбол, — мэдээсэл соо хэлэгдэнэ, — майн 14-нэй үдэр дайсанай олонтоото сэрэгүүдэй Мурдейкын хүүргые абаһанайнь ба Роттердамые ехэ шангаар урид бомбдоод эзэлһэнэйнь һүүлдэ абтаһан байна. Энээнэй һүүлдэ, ороной зүрхэн хадаа дайсанай гарта орохоор болоһон ба голландска армиин гол хүсэнүүдэйнь ара талаһаа дайсанай добтолхо аюул тулажа хёолдоһон байгаа». Саашаа мэдээсэл соо заагдана: голландска правительствын шиидхэбэриин үндэһөөр, Голланди ба Германи хоёрой хоорондын дайн хүсэндөө үлэнэ.

Агууехэ полководец Суворов

(Наһа бараһанһаань хойшо 140 жэл гүйсэһэндэ).

Долоон жэлэй торшо соо болоһон дайнай үедэ, 1759 оной зун ород сэрэгүүд болбол фельдмаршал Салтыковай командованяар Пруссида нэбтэрэн орожо, бүхы Европа соо эрхим арми гэжэ тоологдодог байһан, 11 Фридрих королиин армиие хоёр дахин диилэһэн байгаа. Июлиин 12-то (хуушан стилеэр) болоһон түрүүшын байлдаанда Фридрихын генералнууд — Ведель ба Боберсон гэгшэд диилдэһэн юм. Августын 12-то Кунерсдорф деревниин шадарань хоёрдохи байлдаан болоҗо, королиин өөрэйнь командовалжа ябаһан сэрэгүүд бутасохигдоо һэн.

29 наһатай ород офицер подполковник Александр Васильевич Суворов 1759 оной кампанида түрүүшынхеэ хабаадалсаһан байгаа. Тэрээнһээ хойшо дүшэн жэлэй торшо соо Суворовай ажабайдалань таһалдалгүй шахуу походууд ба байлдаанууд соо үнгэрөө, энэ үедэ Суворов болбол дэлхэйн агууехэ полководцуудай тоодо орохоор, толотомо илалтануудые туйлаа һэн.

* *

А. В. Суворов болбол 1730 оной ноябриин 13-да Москвада түрэһэн юм. Тэрэнэй эсэгэ Василий Иванович хадаа I Петрын дэргэдэ сэрэгэй алба хэжэ, 1753 оной үедэ генеральска зэргэ абаһан байгаа. Суворовайхин болбол баян бэшэ байһан ба ехэнхидээ өөһэдынгөө буусада ажаһуудаг һэн.

Тэрэ үедэ дворянска хүбүүд болбол түрэһөөр лэ солдадта бэшэгдэдэг ба наһаа хүрэмсээрээ офицерскэ зэргэ абадаг байһан юм. Суворовай эхэнь, гансахан хүбүүгээ сэрэгэй албанда үгэхэ дурагүй байһанһаа, алиболохоор үгэхэгүйе оролдодог байгаа. Зүгөөр, хүбүүниинь бага наһанһаа хойшо сэрэгэй хэрэгтэ ехээр һонирхон, сэрэгэй истори тухай номуудые саг үргэлжэ уншажа, Ганнибал, Цезарь, Александр Македонский гэгшэдэй боевой габьяануудта дуралдаг байба. Энэ болбол Суворовай судьбае тодорхойлһон юм: Суворов арбан хоёр наһатайдаа, 1742 ондо семеновско полкдо бэшэгдэһэн бэлэй.

Арбан таба наһатайдаа Суворов болбол рядовой солдат болоҗо, бодото алба хэжэ эхилһэн байна. Суворов хадаа подпоручигай түрүүшын офицерскэ зэргые 1754 ондо лэ абаһан юм. Эдэ жэлнүүдтэ Суворов хадаа сэрэгэй албанай хүндэ хүшэр байһыень мэдэрэн, ород солдадые эрхимээр мэдэжэ, арадһаа гараһан хүнүүдтэй хүсэд танилсаад, тэдэнэрэй хэрэгсэлнүүдые ойлгодог ба массануудта ойлгомжотой хэлэн дээрэ тэдэнэртэй хөөрэлдэдэг болоо һэн. Солдадууд Суворовто дуралдаг ба тэрэнэй хойноһоонь дахажа ямаршье баатаршалгануудые хэдэг байгаа. Суворовай армиин илагдашагүй байһанайнь шалтагаанудай нэгэн энээндэ байна.

Долоон жэлэй торшо соо болоһон дайн хадаа Суворовто баян опыдые үгэжэ, операциин ба байлдаанай эрхим, бүри нарижаһан формонуудые бэдэрхэ ба зохёон байгуулха гэһэн бодолые ерээдүйн полководецто олгоһон байна. Суздальска пехотно полкын командир болоҗо томилогдоһон үеһөө — 1763 онһоо эхилжэ табан жэлэй торшо соо, Суворов болбол сэрэгүүдые бэлэдхэхэ өөрынгөө боевой системэ ба тактикые зохёон байгуулаа, энэнь „Илаха наука“ гэһэн тэрэнэй гайхамшаг заабари соонь харуулагдаһан юм.

Суворовай тактикын удхань ойлгосотой, сэсэн байгаа. Суворов болбол инициатива, хурдан бодомжо, эрид хатуу зориг, ябуулгануудаа түргээр бэелүүлгые солдадта хүгжүүлхы оролдодог ба солдадые хүн гэжэ харадаг байгаа. «Сэрэг бүхэн хадаа өөрынгөө маневрые ойлгохо ёһотой» гэжэ Суворов хэлэдэг һэн. Суворов болбол байлдаанай искусствода өөрынгөө солдадуудые өөрөө һургадаг бэлэй.

XVIII зуун жэлэй хоёрдохи хахадтан Фридрих, Суворов ба Наполеон — гурбан агууехэ полководцууд байһан юм. Фридрих болбол өөрынгөө ажал ябуулгаар феодализмын сэрэгэй искусствын эпохые дүүргэһэн байна. Наполеон хадаа шэнэ эпохые — бии болоҗо байгаа капиталистическэ обществын сэрэгэй искусствын эпохые нээ ээ һэн. Суворов болбол ажаһууһан үеынгөөшье ёһоор, байгууһан һургуулиингаашье ёһоор, эдэ хоёрой хоорондохи һууриие эзэлнэ. Суворов болбол Фридрихын системын хуушарһан зүйлнүүдые зоримгойгоор хаяжа, шэнэ элементнүүдые эгээн түрүүн өөрөө хэрэгтэ оруулһан байгаа, тэрээниие хожомынь Наполеон үргэнөөр хэрэглээ һэн. Тиимэ болохолоороо, Суворовай ород сэрэгэй искусствонь дэлхэйн эрхим жэшээтэ искусствотай нэгэ зэргэдэ табигдаха эрхэтэй ба ёһотойшье байна.

Зүгөөр, сэрэгэй вождь байһан угаа ехэ бэлигээ хүсэд дэлгэрүүлхэ арга Суворовто болоогүй бэлэй. Фридрих хадаа гүрэнэйнгөө засагбаригшань байгаа. Наполеон — единолична диктатура байгуулхые эрмэлзэжэ байһан ба эсэстээ французуудай императорынь болоһон юм. Энэ хадаа өөһэдынгөө зохёон байгуулагша энергиие хүсэдөөр дэлгэрүүлхэ аргые Фридрихтэшье, Наполеондошье олгоһон байна.

Суворов болбол бүхы наһаараа тон ондоо байдалда байгаа. Тэрэ хадаа өөрынгөө армиин полководецонь байхагүйһөө гадна, харин, бэеэ дааһан томо армиие өөрөө хүсэд командовалха эрхэгүй шахуу байгаа. 50-наһатайдаа генерал-майор бологогдоһон Суворов хорин жэлэй торшо соо шахуу полкые ба дивизиие командовалжа, ехэнхидээ ушар мэдэхэгүй мольхи хүнүүдэй мэдэлдэ байһан байна.

Ород-турецкэ хоёрдохи дайнда (1787-1791 онуудта) туйлһан гурбан толотомо илалтануудань, бүхэевропейскэ алдар солые Суворовто олгоһон юм, тус дайнда ороходоо, Суворов — генерал-анфешын зэргэтэй байһан ба корпусай командирай тушаалда ябажа үнгэргэһэн гэдэг. Эдэ гурбан илалтануудань, тэдэнэрэй болоһон нютагуудайнь географическа нэрэнүүдээр (Фокшаны, Рымник ба Измаил) сэрэгэй искусствын түүхэдэ бэшэгдэнхэй.

Фокшаны шадар, 1789 оной июлиин 21-дэ ородой союзнигуудта — австрийцуудта туһалха зууураа, Суворов өөрөө 7 мянган ород солдадуудтай ба 18 мянган австрийцуудтай байһан аад, 30-мянган солдадуудтай турецкэ отрядые бутасохёо һэн.

Һүүлээрэнь һара хахад болоод байхада, тус райондохи Рымник мүрэн шадар, турциинхидһээ дүрбэ дахин бага хүсэтэй байбашье һаа, Суворов болбол турциин 100 мянганай армиие бутасохиһон юм.

Дунай мүрэндэхи Измаилые — хүсэтэ хэрэмые штурмадалга ба абалга хадаа бүри ехэ толотомо илалта байгаа. Измаилые 42000 турогууд хамгаалжа байһан юм. Суворов миил 30 мянган сэрэгтэй, тэрэ тоодонь — муугаар зэбсэглэгдэһэн, һулаар һургагдаһан 8 мянган казагууд байба. Дурсагдагша хэрэм хадаа ойроохүртэшэгүй бүхэ гэжэ тоологдодог байгаа. Суворов болбол ойроохүртэшэгүй бүхэ Измаилые абахаб гэжэ тангариг үгөөд, үнэхөөр абаһан байна! Измаилдахи штурмын ямар байһыень иимэ цифрэнүүд харуулна: турциин 35 мянган хүн, ородуудай 10 мянган хүн алуулһан ба шархатаһан байна.

1794 ондо Суворов 64 наһатай болоһон хойноо фельдмаршалай зэргэ абажа, түрүүшээр — Польшодохи, һүүлээрэнь — Россиин урда зүгдэхи сэрэгүүдые командовалагшаа болон томилогдоһон юм.

1800 оной майн 6-да Петербургда, генералиссмус Александр Васильевич Суворов наһабараһан байна. Угаа олон зон сугларжа тэрэнэй хүүрые Александр-Невскын лаврын кладбищада үдэшэлгэхэ. Ородой сэрэгэй искусствын тон ехэ талантта түлөөлэгшэ 40-жэлэйнгээ боевой ябуулгын торшо соо нэгэшье диилдээгүй полководец наһабараа һэн. Генерал-дворянин, харин тиигэжэ зуураа, солдадуудтай тон бэхи барисаатай байһан ба өөрынгөө арадые халуунаар инаглаһан ба тиигээд арадтаа үнэхөөр инаглуулдаг хүн наһабараа һэн.

Суворов наһабараа, теэд тэрэнэй тухай дурасхаалань мүнөө суутай, харин зуун дүшэн жэл үнгэрһэншье хойно, тэрэнэй традицинуудань Советскэ Союзай Улаан Армида мүнөөшье суутай байна.

Полковник Е. БОЛТИН.

А. В. Суворов (хуушанай гравюрһаа).

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции г. Улан-Удэ, Командерашэ ипли, 19. Телефоны: секретариат—3-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды 7-55 — 2 зв.; Сельхоз отд. — 7-55; отдел кадров и писем — 5-07.

Типографии НКМП. Главлитэй уполномоченнэ № 3111